

Miten materiaali-tehokkuutta mitataan?

Teknoliateollisuuden esimerkit materiaalitehokkuuden parhaista käytännöistä kannustavat yrityksiä säästämään kustannuksia ja ympäristöä. Materiaalitehokkuudelle on vaikea luoda vertailukelpoisia mittareita.

■ Teknoliateollisuus ry on ottanut materiaalitehokkuuden keskeiseksi teemakseen. Järjestön ympäristötyöryhmä kokosi yhteen alan perusviestejä ja hyviä yritys-esimerkkejä materiaalitehokkuudesta, ja koosti niistä juuri julkaisun *Kilpailukykyä ja uutta liiketoimintaa materiaalitehokkuudesta*.

”Haluamme kertoa yrityksille ja sidosryhmille, että materiaalitehokkuus on meille kilpailuetu. Voimme omilla tuotteillamme ja palveluillamme samalla parantaa myös muiden toimialojen materiaali- ja ympäristötehokkuutta

Matti Pietarinen työ- ja elinkeinoministeriöstä vetää vaikeaa tehtävää. Hänen johtamansa työryhmä sorvaa parhaillaan Suomelle kansallista materiaalitehokkuusohjelmaa.

ta”, kuvaili Teknoliateollisuuden ryhmäpäällikkö **Pirjo Kaivos** kirjasen julkaisu-tilaisuudessa, järjestön materiaalitehokkuusseminaarissa Helsingissä, jonne saapui viitisenkymmentä kuulijaa teollisuudesta, järjestöistä sekä tutkimus- ja koulutuslaitoksista.

Julkaisun lisäksi parhaita käytäntöjä ja työkaluja on myös Teknoliateollisuuden nettisivuilla, jonne niitä päivitetään jatkuvasti lisää.

TUOTESUUNNITTELU AVAINASEMASSA

Toimialalta löytyy runsaasti esimerkkejä siitä, miten asiakkaiden materiaalitehokkuutta on parannettu.

Ympäristötyöryhmää julkaisutyössä luotsannut puheenjohtaja, Nokian kestävän kehityksen johtaja **Markus Terho** kertoi seminaarissa muun muassa esimerkin omasta yhtiöstään.

”Yksinkertaiset ratkaisut voivat tuoda isoja vaikutuksia. Usein materiaalitehokkuus tuo ympäristöhyötyjen lisäksi myös kustannussäästöjä. Nokialla pienensimme puhelimen pakkausta, mikä vähensi pakkaukseen tarvittavan materiaalin määrää ja toi myös logistista etua, kun kuljetukseen mahtui enemmän tuotteita. Volyymien kautta tämä toi satojen miljoonien eurojen säästöt.”

Tuotesuunnittelu on avainasemassa, sillä näin voidaan vaikuttaa koko linkkaaren aikaiseen materiaalitehokkuuteen. Nokia Siemens Networksin ympäristöspesialisti **Lauri Smalen** kertoi, kuinka materiaalitehokkuus ohjaa tuotteista suunnitteluvaiheesta entistä kevyempiä,

kestävämpiä ja kierrätettäviä. NSN pyrkii esimerkiksi käyttämään tuotteissaan alumiinia, sillä alumiini on hyvin kierrätettävissä. Se on myös kevyempää kuin esimerkiksi teräs.

”Vaihdomme Flexi-tukiaseman kiinnityselineen materiaalin alumiiniin. Teimme tuotteesta modulaarisen, optimoimme rakennetta ja teimme valmistusteknisiä muutoksia. Tuote keveni lähes 60 prosenttia”, Smalen summaa.

Muutokset vähensivät huomattavasti luonnonvarojen käyttöä sekä päästöjä.

”Tuotekehitys kaipaisi sellaista työkalua, jolla voisi arvioida nopeasti pienten muutosten ympäristövaikutukset niin sanotusti peukalo-ohjelmalla. Elinkaarianalyysit ovat usein työläitä ja liian hitaita tuotekehityksen nopeaan tempoon”, Smalen näkee.

LAINSÄÄDÄNTÖ VAIKEUTAA

Materiaalitehokkuuden yksi ulottuvuus on, että yhden yrityksen tai teollisuuden jäte tai sivuvirta voi olla toisen raaka-aine.

Markus Terho kertoi, että ympäristötyöryhmässä tuli kuitenkin esille monta tapausta, joissa lainsäädäntö estää tai hidastaa näiden materiaalien hyötykäyttöä.

Saman on huomannut myös Outotecin ympäristö- ja kestävän kehityksen johtaja **Iikka Kojo**, joka on Teknoliateollisuus ry:n ympäristötyöryhmän uusi puheenjohtaja.

”Malminjalostuksen sivutuotteina syntyy esimerkiksi rikastehiekkaa, sivukiveä ja kuonaa. Kuonalle löytyy hyviä hyötykäyttökohteita,

Nokian Markus Terho luotsasi ympäristötyöryhmää, joka kokosi julkaisun materiaali-
tehokkuusesimerkeistä.

joissa se korvaa neitseellisiä materiaaleja muun
muassa rakentamisessa. Lainsäädäntö kuiten-
kin vaikeuttaa usein hyötykäyttöä”, hän totesi.

KANSALLINEN OHJELMA
ETSII MITTAREITA

Materiaalitehokkuuden mittaaminen herätti
seminaarissa paljon keskustelua. Kansallisen

Materiaalitehokkuus houkutteli Teknologia-
teollisuuden seminaariin viitisenkymmentä
asiantuntijaa teollisuudesta ja
ympäristösektorilta.

materiaalitehokkuusohjelman valmistelua
vetävä teollisuusneuvos **Matti Pietarinen**
TEMistä myönsi, että mittarit voivat antaa
harhaanjohtavan tai ainakin yksipuolisen
kuvan materiaalitehokkuudesta. Yksit-
täisen mittarin sijasta niitä täytyisikin
käyttää kokoelmaa, jotta saataisiin kuva
maiden eroista ja erojen syistä.

Mittariston luomisessa täytyisi myös
huomioida Suomen erityispiirteet: Meil-
lä on paljon puunjalostus- ja kaivoste-
ollisuutta ja täällä valmistetaan koneita
ja laitteita globaaliin tarpeeseen, joten
materiaalinkulutus asukasta kohden
on Suomessa monia muita EU-maita
korkeampi.

Materiaalitehokkuusohjelman
täytyisi valmistua syyskuussa. Siitä
toivotaan eväitä myös siihen, kun
Suomi vaikuttaa EU-tason ohjelman
sisältöön.

Pietarinen lupasi, että ministeriövetoinen
ryhmä käy ohjelman sisällöstä vielä laajan
kuulemiskierroksen.

Motiva Oy:n mukaan Suomella on materi-
aalitehokkuudessa säästöpotentiaalia useiden
miljardien eurojen arvosta. Saksassa yrityskeh-
ittäisissä materiaalitehokkuuskatselmuksissa on
löydetty säästöpotentiaalia yli kaksi prosenttia
yritysten liikevaihdosta.

Markus Terho toivoi Suomeenkin Saksan
kaltaisia kannustimia pikemminkin kuin tiuk-
kaa säätelyä. Saksan kaltaiset valtion tukemat

katselmuksset voisivat hänestä olla meilläkin
hyvä ratkaisu. ■

Lisätietoja:

■ Teknolgiateollisuuden tuore julkaisu
löytyy netistä osoitteesta [www.teknologia-
teollisuus.fi/materiaalitehokkuus](http://www.teknologia-
teollisuus.fi/materiaalitehokkuus)

TAPAHTUMAKALENTERI

FSES 2013

2.–3.5.2013
Tampere
www.fses.fi

Pilaantuneet maat -koulutus

14.5.2013
Kiinko, Helsinki
www.kiinko.fi

Yhdyskuntatekniikka 2013

15.–16.5.2013
Jyväskylän Paviljonki
www.yhdyskuntatekniikka.fi

Jätelaitospäivät 2013

15.–16.5.2013, Jyväskylä
www.jly.fi

ISWA BEACON 2nd International Conference on Final Sinks – Sinks a Vital Element of Modern Waste Management

16.–18.5.2013, Espoo
finalsinks.aalto.fi

Save the planet

29.–31.5.2013
Sofia, Bulgaria
[/www.eco.viaexpo.com/en/exhibition/](http://www.eco.viaexpo.com/en/exhibition/)